

Seletuskiri
haridus- ja teadusministri 18. augusti 2016. a määruse nr 55 „Struktuuritoetuse andmise tingimused tööandjate ja õppeasutuste koostöö toetamine praktikasüsteemi arendamisel“ muutmise eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Eelnõuga kehtestatakse meetme tegevuse 1.5.2 „Tööturu vajadustele vastava kutse- ja kõrghariduse arendamine“ haridus- ja teadusministri 18. augusti 2016. a määruse nr 55 „Struktuuritoetuse andmise tingimused tööandjate ja õppeasutuste koostöö toetamine praktikasüsteemi arendamisel“ (edaspidi *määrus*) muudatused. Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 14 alusel.

Eelnõu eesmärgiks on lähtuvalt esimeste taotlusvoorude taotlemisprotsessi ja taotluste sisu analüüsist muuta taotlemine ja aruandlus läbipaistvamaks, täpsustades tegevuste kirjeldusi ja seeläbi vähendada projektide katkestamise arvu.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse osakonna peaekspert Karin Ruul (karin.ruul@hm.ee; 735 4099), kõrghariduse osakonna asejuhataja Sigrid Vaher (sigrid.vaher@hm.ee; 735 0263), rahandusosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (inge.oopkaup@hm.ee; 735 0279) ja õigusosakonna õigusnõunik Kadi Mölder (kadi.molder@hm.ee; 735 0234).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 täiendatakse määrust töökohapõhise õppe mõistega. Töökohapõhine õpe on tasemeõppe õppevorm, kus tööandja juures toimuva praktika osakaal moodustab kutseõppes vähemalt kaks kolmandikku ja kõrghariduses vähemalt pool õppe mahust. Mõiste lisamine aitab esile tuua töökohapõhise õppe arendamise olulisust, sest eelnevate taotlusvoorude projektides on enam keskendunud koolipõhisele õppele, kus ettevõttes toimuv praktika pole nii suuremahuline.

Eelnõu punkt 2 on tehniline parandus, sest § 6 lõikes 3 on viis tegevust.

Eelnõu punktis 3 on tegevuste 1 - 3 kirjeldustesse lisatud töökohapõhine õpe, eesmärgiga rohkem esile tuua töökohapõhise õppe arendamise olulisust, kuna töökohapõhises õppes on tööandjate juures toimuva praktika osakaal väga suur ning seega mõjutab oluliselt õppe kvaliteeti. Tegevuses 1 täpsustatakse tegevuse nimetust ja koolituste sihtrühma, milleks on taotleja, partneri ja tööandjate poolsed praktikajuhendajad. Tegevuses 3 võimaldatakse kõrghariduses täiendavalt taotleda toetust olemasolevatel valitud õppekavadel töökohapõhise õppevormi rakendamiskava(de) ettevalmistamiseks. Ühel õppekaval võib olla mitu rakenduskava, lähtuvalt erinevate ettevõtete vajadustest ja võimalustest (nt ühe rakenduskava puhul omandatakse teatud õpiväljundid ettevõttes, aga teise puhul kõrgkoolis; rakenduskavadel on erinevad hindamismeetodid jne). Väljatöötamise tulemusena tuleb valitud õppekavadel avada vastuvõtt töökohapõhisesse õppesse ning alustada töökohapõhise õppe piloteerimist vähemalt kuue üliõpilasega. Kuna Eesti õppurikond on muutumas üha mitmekesisemaks, õppurite hulgas on nii eri soost, vanusest, rahvusest kui ka puudega õppureid, kelle vajadused õppe läbiviimise meetodika ja protsessi osas võivad erineda, siis on soovitatav uute

praktikavormide ja töökohapõhise õppe piloteerimisel kaasata pilootprojektidesse ka eri vanusest, soost, rahvusest ja/või erivajadustega õppureid.

Eelnõu punktis 4 täpsustatakse, et praktikute kaasamine peab toimuma tunni- või loenguplaani alusel ning tegevus peab toimuma tavapärase tasemeõppe õppetöö raames. Tõenduseks võib esitada näiteks tunniplaan või ajakava, õppeinfosüsteemi tunniplaani või loenguplaani, allkirjastatud registreerimislehed või õppeinfosüsteemist õppijate väljatrüki. Esitatud dokumendid peavad näitama, et tegemist on tasemeõppe raames ja tasemeõppe õppijatele mõeldud õppetööga.

Eelnõu punktide 5 ja 6 muudatuste kohaselt võimaldatakse toetatava tegevuse 5 raames praktikutele maksta ka teenuslepingu või arve alusel. Praktikud töötavad ettevõtetes ja asutustes ning nad võivad õppeasutuses õppetööd läbi viia oma põhitöö ajal ning sellega seoses esitab arve ettevõtte või asutus.

Eelnõu punkti 7 kohaselt võimaldatakse määruse § 9 lõikes 1 ühe õppeasutuse taotluse piirsummat ühe taotlusvooru kohta 75 000 eurolt 300 000 euroni. Lähtuvalt varasematest taotlusvoorudest ei ole suuremate kutse- ja kõrgkoolide puhul olnud praktikategevustega hõlmatud kõik õppeasutuse struktuuriüksused. Suuremad kutse- ja kõrgkoolid esitasid taotlused, kus keskenduti praktika arendamisele ühes või kahes õppekavarühmas või struktuuriüksuses. Samas on igas õppekavarühmas või struktuuriüksuses erinevad praktikakorraldusega seotud kitsaskohad. Mõnedel erialadel võib probleemiks olla liiga väike praktikaettevõtete võrgustik, teises valdkonnas praktika kvaliteet ja kolmandas võivad olla vajakajäämised õpetajate/õppejõudude praktilistes teadmistes ja oskustes. Samuti ei pruugi sobida ühes valdkonnas (nt õigus) väljatöötatud uus praktikavorm teise valdkonna (nt meditsiin) erialadele.

Suurema eelarvega taotlus võimaldab koolidel arendada praktikat struktuuriüksustes või õppekavarühmades süsteemsemalt ja arvestades enam praktika sihtrühmi.

Samuti võimaldatakse õppeasutustel esitada ühte taotlusvooru kuni kolm taotlust. Esitatud taotlused peavad olema eraldiseisvad ning igal esitatud taotlusel peavad olema omad tulemused ning tulemuste saavutamiseks tehtavad tegevused ei tohi olla omavahel seotud ega kattuda. Teisisõnu, ühe projekti tulemus või tegevused ei tohi mõjutada teise projekti tegevusi ja tulemuse saavutamist.

Taotluste arvu suurendamine võimaldab suurtel õppeasutusel arendada praktikat enamaid õppekavarühmi ja struktuuriüksusi arvestavalt ning mitmes õppekavarühmas või struktuuriüksuses paralleelselt.

Kuna toetatavate tegevuste 2 ja 3 kulud hüvitatakse kindlasummalise maksena, siis § 9 lõikes 2 sätestatakse, et ühe projekti raames on taotletav toetus kindlasummaliste maksete alusel kokku maksimaalselt 100 000 eurot.

Eelnõu punkti 8 kohaselt vähendatakse määruse § 11 lõike 1 punktis 2 § 6 lõike 3 punkti 1 alusel läbiviidava praktikajuhendajate koolituste kulude kohustuslikku osakaalu projekti abikõlblikest kuludest 35%-lt 15%-le. Kõik toetatavad projektid peavad endiselt panustama meetme 1.5 „Õppe seostamine tööturu vajadustega“ tegevuse 1.5.3 „Tööturu vajadustele vastava kutse- ja kõrghariduse arendamine“ väljundnäitajasse: praktikajuhendamise koolitustel osalenud juhendajate arv. Rakendusüksuselt saadud tagasiside põhjal on praktika juhendajate

koolitustel osalejate näitaja täidetud. Muudatus võimaldab ellu viia mahukamaid arendustegevusi, mis toetavad juhendajaid ja tõstavad praktika läbiviimise kvaliteeti.

Eelnõu punktiga 9 suurendatakse tõendamist nõudvate kuluartiklite summat 5000 eurolt 20 000 euroni. Muudatusega viiakse käesolev määrus kooskõlla Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 26 lõike 6 ja § 28 lõike 3 muudatusega.

Eelnõu punkti 10 kohaselt lühendatakse taotlusvooru avanemise perioodi 60 kalendripäevalt 45 kalendripäevale. Taotlejatelt ja rakendusüksuselt saadud tagasiside põhjal on 45 kalendripäeva piisav taotlusvooru projektide esitamiseks ning samuti võimaldab õppeasutustel varem projekti tegevustega alustada.

Eelnõu punktiga 11 kustutatakse määrusest rakendusüksusele aruannete esitamise nõue. Muudatus vähendab halduskoormust ja rakendusasutusel on juurdepääs Struktuuritoetuse registrile ja selle kaudu esitatud aruannetele.

Eelnõu punkti 12 kohaselt kehtestatakse võimalus esitada aruandeid ka harvem. Muudatus vähendab rakendusüksuse töökoormust, sest näiteks kui projekt lõpeb aasta esimestel kuudel, siis pole mõistlik küsida taotlejalt aastalõpu vahearuanne, vaid piisab projekti lõpparuandest.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesoleva eelnõu aluseks on perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused. Käesolev eelnõu on kooskõlas ka struktuuritoetuse seaduse aluseks oleva Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse eelnõuga võimaldatakse kutse- ja kõrgkoolidel süsteemsemalt arendada õppeasutuse praktikasüsteemi. Õpe kutse- ja kõrgkoolis vastab enam tööandjate vajadustele ning paraneb õppe kvaliteet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse muudatus ei vaja lisaressurssi ega meetme tegevuse eelarve muudatusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määrus esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Siseministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Sotsiaalministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingule, Riigi Tugiteenuste keskusele, Eesti Tööstuste Keskkliidule, Rektorite Nõukogule ja Rakenduskõrgkoolide Rektorite Nõukogule. Määruse kooskõlastas Siseministeerium ja teised

ministeeriumid kooskõlastasid vaikimisi. Oma arvamuse esitasid Riigi Tugiteenuste keskus ja Rakenduskõrgkoolide nõukogu. Kooskõlastustabel lisatud.

Ruth Opmann
keskhariduse osakonna juhataja